

1952 чылдың II кварталының дургузунда ССРЭ-нин улус ажил-агыйын хөгжүдөрүнүн күрүне планының күүселдезинин түннелдеринин дугайында ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика Эргелелиниң дыңнады

1952 чылдың II кварталында улустун иштери болгаш кедээ ажил-агыйынын хөгжүдөзи, бараан саарылганын калбарышкыны моон адаанда санаар-биле табылбарлар:

I. УЛЕТПҮРДЕ БУДУРУЛГЕ ПЛАНЫНЫҢ КҮҮСЕЛДЕЗИ

Бүдүрүлгени чүмү-биле алырга, ишти продукцияны будуруп үндүреринин квартал планы 102 хуу күүсетинген.	96
ССРЭ-нин туруг материалдарының үлетпүрүнүн Министр-ствоу	100
ССРЭ-нин ыяш үлетпүрүнүн Министр-ствоу	92
Саалы болгаш ыяш болбаа-зырадыр үлетпүрүнүн Министр-ствоу	104
ССРЭ-нин чийк үлетпүрүнүн Министр-ствоу	102
ССРЭ-нин балык үлетпүрүнүн Министр-ствоу	97
ССРЭ-нин эт болгаш сүт үлет-пүрүнүн Министр-ствоу	94
ССРЭ-нин аш-чем үлетпүрүнүн Министр-ствоу	105
ССРЭ-нин хөвөк ажилынын Министр-ствоунун үлетпүр албан черлери	102
Орук-харылаа Министр-ствоунун үлетпүр албан черлери	102
ССРЭ-нин кадык камгалал үлетпүр албан черлери	104
ССРЭ-нин кинематография Министр-ствоунун үлетпүр албан черлери	104
Эвилдешкен республикаларын чүрт үлетпүрлеринин Министр-стволары болгаш оттулар чүдүлдер Министр-стволары	104
Ус-тывыш кооперациязы	103
ССРЭ-нин бүгү-ле үлетпүрлеринин ишти продукциязы болза, 1951 чылдың II кварталына денээр-ге 1952 чылдың II кварталында оон 11 хуу өскөн.	

Улетпүр продукцияларының бот-ертээн чингедиринин талазы-биле:	
Колхозтар, машина-трактор станциялары болгаш совхозтар чаксы кобу ажилдарын чогуур хуусаазында бедик агротехникалык денелге эрттиргенер. Колхозтарга болгаш совхозтарга чазын чажар культу-ралары чажып тарырынын планы ажыч күүсетинген.	
Аш-чеминин эн-не үнелиг культу-разы болур—кызылгасты тарыры-нын шөлү эрткен чылдаазына дең-негерге 1952 чылда дык калбарган. Ол ышкыш хөвөнниң, чигир свеклазынын болгаш оон-даа өске техни-тиг культураларынын тарылгазы ба-за көвүдээн. Хөй чылда үнер сиген-нерин, чемистиң дзылдыгларынык сикос культуралары-биле тары-рынын шөлдерин 1952 чылда дык калбаргакан болуп турар.	
Колхозтарда болгаш совхозтарда:	
Совет садыгын улам ынай кал-барышкыны 1952 чылдың II квар-талында үргүдүлүшүшкөн турган.	
Совет Чазактын болгаш ВКП(б)-нин Төп Комитетинин иштининин Өзүгаар 1952 чылдың апрель 1-ден эгелеп чоруткан, (беш дугаар болуп турар) калбак херегелдин аш-чем барааннарын үрмөкчү садарынын күрүне өртөөн чингеткен чорук бол-за, күрүне болгаш кооператив са-дыгына барааннарын садыглар чорукту улуу-биле көвүдөдир чорукту болдурган.	
1951 чылдың II кварталына дең-негерге, күрүне болгаш кооперати-в шүгүмүн дамчыштыр чурттакач чонга II кварталда 11 хуудун хөй барааннарын саткан. Оон-биле чер-гелештир тус-тус барааннаачы са-дыглар чорук моон адаанда хөм-	

1952 чылдың II кварталында док-тааткан даалга база ажыч күүсе-тинген.

II. КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫИ

Инитиниң мал ажилынын өздүдөн уламчылавышаан. 1952 чылдың II кварталының төнчүзүнге чедир колхозтарда инитиниң малының баш саны 1951 чылдың II кварталынын төнчүзүндө турган малдың баш саны-биле демейлээрге, көвүдэниң оола: мыйыстыг бола мал—8 хуу, оон иштинде инек—14 хуу; хаванна-рының баш саны—17 хуу, хөй бол-гаш өшкү—10 хуу, чылгы мал—7 хуу. Колхозтарда куштарның баш саны 28 хуу өскөн. ССРЭ-нин совхозтар Министр-ствоунун совхозтар-да малдың баш саны ола-ла үе-нин дургузунда мынчаар көвүдээн: мыйыстыг бола мал—8 хуу, оон иштинде инек 9 хуу; хаваннарының баш саны—14 хуу, хөй болгаш өшкү—12 хуу, чылгы мал—12 хуу. Совхозтарда куштарның баш саны 9 хуу өскөн.

III. БАРААН СААРЫЛГАЗЫНЫҢ КАЛБАРЫШКЫНЫ

Совет садыгын улам ынай кал-барышкыны 1952 чылдың II квар-талында үргүдүлүшүшкөн турган.

Совет Чазактын болгаш ВКП(б)-нин Төп Комитетинин иштининин Өзүгаар 1952 чылдың апрель 1-ден эгелеп чоруткан, (беш дугаар болуп турар) калбак херегелдин аш-чем барааннарын үрмөкчү садарынын күрүне өртөөн чингеткен чорук бол-за, күрүне болгаш кооператив са-дыгына барааннарын садыглар чорукту улуу-биле көвүдөдир чорукту болдурган.

1951 чылдың II кварталына дең-негерге, күрүне болгаш кооперати-в шүгүмүн дамчыштыр чурттакач чонга II кварталда 11 хуудун хөй барааннарын саткан. Оон-биле чер-гелештир тус-тус барааннаачы са-дыглар чорук моон адаанда хөм-

III. БАРААН СААРЫЛГАЗЫНЫҢ КАЛБАРЫШКЫНЫ

Чээлдерге калбарган: эт болгаш бөлек продуктулары—8 хуу, сар-жаг болгаш өске-даа үстөр—22 хуу, сыр—41 хуу, сүт болгаш сүттен кы-лан продуктулар—7 хуу, чигир—28 хуу, кондитер кылдылары—24 хуу, торгу пөстөр—32 хуу, тааргалык кылдылар—4 хуу, трикотаж кылды-лары—10 хуу, эр, хөвөккө кижи-лер уктары—16 хуу, хөм илдиктер—16 хуу, чадаг тергелер—77 хуу, радиопримнигер—33 хуу, шклар—18 хуу, дааранын машиналар—34 хуу, фотоаппараттар—31 хуу.

Ол ышкыш 1951 чылдың II квар-талына демейлээрге, 1952 чылдың II кварталында колхозтарын риноктарына далганын, этти, күштү, куш чургуаларын болгаш ары чигир садыгларын база-ла элбөкшөөн болуп турар.

ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин чанында Төп Статистика Эргелели.

Улус-Хем районун Торгалыг кедээ Советте 7 чыл школазынын бүгү септелгези бо чылдың июльдуң 15-те доозулган. Школанын иштиги терини: парта-ларын, столдарын, стулдарын сеп-тээрн.

Башкылар чурттаар ийи өрөөл ба-жыны туткан болгаш өскөлөрүн септээрн.

Школа септелгезинге ажилдап турган эш Жаров онаашкан ажи-лынга эн-не ак сеткилдиг, мурнак-чы чоруун көргүскөн.

Ам школа назылыг уругларын школага бүрүн хаара гударынын талазы-биле ажилдарын чорудуп турар.

Сүт-Хөл районун Сүт-Хөл суму-зунда Киров аттыг колхозта эге школанын септелгезин дүрген темпи-биле чоруп турар. Бо чылдың май 28-ден эгелээш, 10-га чедир элээн ажилдарын кылган: школанын 5 өрөөндөрини шукатуралаан болгаш чутайлаан. Башкыларын чурттаар 6 бажынарнын септеп дооскан.

Школа септелгезинде колхозтан үзүп тургускан 16 ажилчылар ажилдап турарлар. Оларын штинде эштер Бүрүмча, Чылбак, Кудерек, Ханды, Бичи-Уруг болгаш өске-келер-даа эки ажилдап турарлар.

Школа эргелекчизи эш Ондар Доржу школа септелгезин мерге-жилдик удуруп турар. Септелгези ажилдап турарлар ажилын август 25-те доозарын хүлээнгенер.

Өвүр районун Сагыла эге школа чаа өөредилге чылынга бе-

леткел ажилдарын кылып эгелээ. Доктаамаал ажилдаар 10 ажилчылар интернат эргелекчизи эш Бүртүтүн удуруптагызы-биле септелге ажилын кылып турарлар. Июнь 5-ке чедир школанын дүрт класстарының септелгезин бүрүн дооскан. Чунар-бажынын септелгезин доос-кан болгаш школары кышталарын база бүрүн күүсеткен. Өөредилгеге херегелтирер стол, сандай, парта болгаш уругларын чуртгаар черин-ге херегелтирер оруннарнын септе-лгези база дүрген чоруп турар.

Дүжүт ажаап алышкынын болгаш тараа дужаалгазын чедишкенин чорудар

Чурттуң колхозтары болгаш совхозтары бо чылын чаксы тарылганын организация болгаш кыска ху-саада эрттирип, чазын тарыыр та-рааларына, ылангыя аш-чеминиң эң чугула культуразы — кызылгасты, тарымал тоорукту, хөвөнни, чигир свеклазын болгаш өске-даа культу-раларын тарырынын планнарын күүседирин болгаш ажыч күүседирин хандырганар. Хөй чылда бол-гаш чангыс чылда үнер сигеннерин тарырынын планы дык ажыч күү-сетинген. Дүжүт дээш демселдин совхозтарны чадзында колхозтарын, совхозтарын болгаш машина-трак-тор станцияларының чедишкенин кедээ ажил-агыйга совет күрү-венин көргүзүп турар улуг дузалам-чызынын ачызында чедип алдынган.

Украинаның болгаш Молдавия-нын ховуларында, Соңгу Кавказ-тан болгаш Дондан база өске-даа черлерден бедик дүжүт дугайында өөрүшкүлүг медээлер кээп турар. Күчүдүг техника-биле болгаш мур-накчы эртем-биле чөпөселтинген кедээ ажил-агый ажилдакчылары-нын кызымак күш-ажылы болууну кайтамчыктыг түннелдерин берип турар. Эш Сталинга берген хүлээл-гелдерин күүстөшүшкөн, хөй-хөй кол-хозтар гектар бүрүзүндө 120—150 болгаш оон-даа хөй пуд тарааны ажаап ап турарлар.

Шөлдерин ажил-ишчилери ам үеде көдээ ажил-агыйда эн-не ха-рысалгалыг болгаш хайнышкыны-ның үе болур дүжүт ажаап алышкы-ныныче киргенер. Сорулга болза, колхозчу көдээде бар техниканы болгаш күш-ажылды кур-куштерин бүрүн ажиллап тургаш, дүжүттү кыска хуусаада, чидиргак чок ажаап алыры, күрүненин мурнуңа болу-нуң хүлээлгезин колхоз, совхоз бү-жүрүр.

«Ажаап алышкын дээрге түр үеиң херээ-дир, Ынчангаш ол ма-наар чорукка ынак эвес. Өй-шаанда ажаап алыр болза—удуп алганы ол, ажаап алышкындан озалдаар болза—уттурганы ол—деп, эш Сталин чутаалаан.

Муң-муң колхозтар болгаш совхозтар, МТС-тер болгаш районнар дүжүттү ажаап алырынга эки бө-лөктөнгөш, ам организациягы кирип-кенер. Ажаап алышкынга бөлет-келге олар кол кичээгенин кадр-ларын өөредиринге, техниканы, ылангыя ажаап алышкынның эң кол машиназы—комбайнын бедик будурукчулук кылдыр ажыглаары-га салганнар.

Бо чылдың планын Өзүгаар бүтү тараа культураларының 72 хуудан эвээш эвезин база тарымал тоорук-туң 90 хуузуң комбайннар-биле ажаап алыр көрдүнгөн. Дүжүттү өй-шаанда ажаап алырынга ком-байн улуг ужу-дузалыг. Ынчалза-жок комбайнын ужу-дузазы чүг-ле ооң-биле кызыгаарлатынмас. Канчаар-да аажок улуг чидиргилдерден биести чогуң-на комбайн камгалап ап турар.

«Чер ажил-агыйыңга комбайны ажыглаарын ишпередирин база хөй анын эр, херээжен комбайнержу кадрларны өстүрери бири черте-нин сорулгазы болур» деп эш Сталин 1935 чылда-ла мурнакчы эр, херээ-жен комбайннардын хуралына чутаалаан. Биести эр, херээжен ком-байннарларынның саны хун-бүрү эвез, а шак бүрү өзүп туруун, олар биести чуртувушту көдээ ажил-агыйыңга Өзүдү-ла тапкелтирер болуп үзүп дөң эш Сталин күөп чүрүр.

Партияның, чазактын болгаш эш Сталинның хун-бүрүде сагыш салышкынын ачызында бисте көдээ ажил-агыйын кайтамчыктыг армиязы кичизинген. Олар боттарының хүрээлендиге чус-чус муң комбайнларды болуп турар. Мур-накчы комбайннар ажаап алышкы-нын чедишкенини бир дугаарында оларнын боттарында хам-баржыр деп чүвени билеш, маши-наларын бедик будурукчулук кыл-дыр ажыглаары дээш социалистиг чарышче кирип турарлар. Ставро-поль крайның комбайнеру, Соци-алистиг Күш-ажылдык Маалдыр Ми-хаил Жуков «Сталинец—6» деп комбайн-биле чартык ай иштинде 700 гектар тараа культураларын ажаап алыр болгаш ол-ла шөлдерин 14 муудан эвээш эвес центнер тарааны бастырар деп хүлээнгөн. Ол тараа чидиргилерин болдурубас тус-кай херекселдер-биле болууну машиназын дерээш, шак графити Өзүгаар ажилдарынын планын болгаш стахановчу план—маршрут-ту чогадып алган. Мурнуу чүктүк хөй-хөй чус комбайннарды соци-алистиг чарышче киреш, кылдыр ажилды ээлчег нормаларын ажыч күүседип турарлар.

МТС-терде, колхозтарда болгаш совхозтарда бар ажаап алышкы-нын бөдүүн машиналарын тараа кезишкенин баштайгы хүннеринде эгелеп комбайнар-биле кады ажилдадып кирири, ол машина-ларда ажилдап турар колхозчулар-ның нормаларын хун-бүрү күүседип чедип алыры эргежок чугула. Тарааны ажаап алышкынын бө-дүүн машиналары-биле кезип тур-гаш, сноптарны баглаарын, хөп-нээриң, сарааттарын болгаш бас-тырарын организастап, ол ажил-

дарнын үзүк чок чоруурун чедип алыры база эргежок чугула.

Бүгү машиналарын, колхозтарын, МТС-терин болгаш совхозтарын күш-ажыл кур-куштерин эки бөлеткел, бедик будурукчулук кыл-дыр ажыглаар болза, көдээ ажил-агыйын техника талазы-биле бедик чөпөселгенгэн чоруу дүжүттү чиди-риг чок, дүрген болгаш организа-сты ажаап алырын, көдээ ажил-агый продуктуларын бөлеткээринин планын чедишкенин күүседирин, мал чемин бүрүн бөлеткээрин болдурун.

Ажаап алышкынын шын органи-заастарынын эң чугула чүүлү бол-за, комбайннарнын бедик будурук-чулуг ажылы, тарааны өй-шаанда артык пункттарыңче сөөртүп че-дирери болур. Колхозтарда, МТС-терде болгаш совхозтарда бар тех-никтер шаңнарда ажилдарын меха-низаастарын болдуур болгаш оон-биле кады көдээ ажил-агыйның ө-ске ажилдарына канчаар-да аажок хөй кижини хостаар арганы бээр. Кубанын колхозтары шаңнарда ажилдарын калбаа-биле механизас-тааннар, ынчангаш тарааны чиди-рин кызырып, тараа бөлеткелдин темпиниз бедиткенер.

Тараа кезишкенин фронттузу хун-бүрү Соңгу чүкче чылып орап. Ажаап алышкын ажилдары уда-вас төп районнарга, Повольжеге болгаш чөң чукке калбарар. Ын-чалзажок чамдык районнарда ажаап алышкына бөлеткел ажил-дарынын талазы-биле улуг чөпөс-тер бар: чижээ, комбайннарны, мо-лотилкаларын болгаш өске-даа ма-шиналар болгаш чөпөк-херексел-дерин септерин ам-даа дооспаан; тараа кургалыр черлер—швылгыг шаңнар, үрезин шыгжаар черлер болгаш складтар багай туттуноп, багай септенип турар; ажаап алы-шкын агрегаттарын бөлеткээрин болгаш оларны мергежилдик кадр-лар-биле четкелээри узаудыгып ту-

Мал чөмийн бөлеткелдин темпизин дүргөдөдир

Малга быжыг чем суурун чогуур үезинде четчири-биле бөлеткээр чо-рук мал бажан өстүренинге болгаш оон продуктулуун бедидеринге улуг ужу-дузалыг.

Мал чөмий эки бөлеткээр дугайында партияның болгаш чазактын айтышкынын күүседир дээш Чөөн-Хемчяк районун партия органи-зациялары эрткен чылын эки түннелдик ажилдарын чоруткан. Ынчангаш районнуң малынын бажы бо чылын өздүлдөп болуп турар. Июль 1-де түннелден алгаш көөрге, 1952 чылда мал өстүренингиң планы ажыч күүсетинген. Планда ажыч чылгы 12 хуу, инек 17 хуу, хөй 7 хуу, өшкү 2 хуу өздүлдөп болган.

Бир эвес бо 1952 чылда мал чөмийн бөлеткелдин эки чорудар болза, районга мал ажилынын өздүлдө-зи келди чылын улам чедишкенин болуру чугаажок. 1951 чылда «Ок-тябрь 30 чыл ою», Ленин аттыг колхозтарын удурупчулары мал чөмий бөлеткээрин харысалга чок бай-дал-биле багай организастааннар. Бо чылын ол колхозтарда байдал база-ла экижүйнө турар. Эрткен кижын мал ажилынын талазы-биле ол колхозтар улуг чидиргилерин болганнар. Ам июль 15-ке чедир ол колхозтар сизен ажаап алышкы-нын массалыг эгелевээрн. Сизен бө-леткелдин планын «Октябрь 30 чыл ою» колхоз чүгөлө 0,2 хуу, Ленин аттыг колхоз 0,1 хуу, «Большевик» колхоз—0,4 хуу күүседип алганнар. «Большевик» колхозта партия организацияның секретари эш Тамбы-Сурун бо чугула улуг ажилче чонну эвилдөөвөй, дөрт-беш хүннерин улаштыр арагалат-турган.

Бо чайын үзүктөл чок болган чаашкынар сизенин эки үнүжүн хандырган. Ындыг турбуже, районда сизен бөлеткелди инитизи-биле көчүр-чөжүм темпизди чоруп турар. Сизен бөлеткелдин графиктиг пла-ны күүсетинмейн турар. Районда июль 15-ке чедир чүгөлө 2280 тонна сизен бөлеткелдин болгаш 2035 га черин сизени кестинген. Силос салышкынын 66 хуу күүсеткен. Район сизен ажаап алышкынын планын инитизи-биле чүгөлө 15 хуу күүсеткен.

Силос салышкынынга специалист Татаринов, Чамыян, Сагалаков олар муриакчы ажилдааннар. Сизен ажаап алышкынынга Калинин аттыг, Жданов аттыг колхозтар өске колхозтарын денелдинде мур-накчы болуп турарын демдеглээри чугула.

Чулар, 44 коммунистер, 287 комсомолчулар бар. МТС-тин боду чоруун ийи сизен кезер машиналары «Искра», «Большевик» колхозтарда ажилдап турар. Ол колхозтарын даргалары эштер Базыр-оол, Удара олар МТС-тиң ол машиналарын бе-зин эки ажиллап алырын орадаш-вааннар, машиналар дыка хөй хү-нөрдө кыбар чүүл чок ужурунда ажилдаван. Сизен кезилдезиниң кампаниянынга херегелтирер чөп-сөк-херекселдер ам-даа бүрүн ажи-латынмайн турар фактылар бар.

Чадмаан МТС (директору эш Навознов) сизен ажаап алышкы-нын үезинде болууну хүлээлгезин багай күүседип турар. ВКП(б) райкомунун июль 17-де болган бюрөзу амгы үеде МТС-тиң ажилында чет-кестерин илереткен, ол четкестерин өске хуусаада чок кылырын эш Навозновтан негээрн.

Сизен ажаап алышкынын күүсе-дин чогуур хуусаа иштинде пла-нын дугайында хөмчөлгөри «Большевик», Ленин аттыг колхозтарын удурупчулары оза багай чорут-каннар.

Партияның политиктиг кижизи-дилге ажилдарын ажил-агыйгы сорулгалар-биле холбаштырып чоруд-уру ужурут. Сизен ажаап алышкы-нында ажилдап турар колхозчу-ларга партиянын агитас-массалыг ажилын чорудар 154 агитаторлар бар. Колхозтарын партия органи-зациялары 11 кезек черде хүндү-лдөди, 19 кезек черде көргүзү-нүн самбыраларын тургускан. Сизен шөлдеринде хана солуннарны, дайыны хуудастарын удуруп тур-рар. Бо талазы-биле айтыр Жданов аттыг, Калинин аттыг болгаш «Искра», «Коммунизмче орук» колхозтарда элээн эки тургустунган. Моон-биле чергелештир районнуң дыка хөй колхозтарында партияны-политиктиг ажилдар негелденин чо-гуур денелдинге чедир тургусту-мааны тодаргай фактылар-биле иле-реп турар. Ажилчы чонун орту-зунга лекциялар, пленкетелдер, бесе-далар, номчулгалар калбак чорут-тунмайн турар.

Улус ажил-агыйыңга болгаш культу-ра тургузушкунунга 1952 чылда улам чаа-чаа чедишкенингерлик бо-лур дээш башкы Сталинга чоруткан чагага холбаштыр алган социалист хүлээлгелерин алдарың-биле күүседирин районнуң көдээ ажил-агыйынын ажил-ишчилери чедип алыр херек.

Амгы үеде районнуң сизен бөлеткелдин шөлдеринде 32 бригадалар ажилдап турар, ында 975 колхоз-

К. ДИЛГИЖЕК, ВКП(б) Чөөн-Хемчяк райкомунун секретари.

«Шыныч» материалдарының өз-биле «Тудуг ажилы өкиждер» Бо чылдың июльдуң 15-те үнгөн № 130 «Шын» солунга парлаатыган миндиг эгели чуулде Чаа-Хөл районун колхозтарында тудуг ажилында четкестерни шүгүмчүлээн. Ук чүүлду хынап көөрге ында бижитиленг четкестер колдуунда шын болган. Районнуң Шверник болгаш Молотов аттыг база «Бай-Булуң» колхозтарынын тудуг ажи-лында четкестерни узушкаарынын хөмчөлгөрин алган деп Чаа-Хөл районы Советинин күүсөмунун дар-газы эш Балчыр «Шынын» редак-циязынга харылаан. («Правданы» мурунку чүүлү).

Улуг совет күрүнениң күчүлүг флоту

Вице-адмирал Л. ВЛАДИМИРСКИЙ.

ВКП(б) Төп Комитети болгаш Совет чарак ажылчы чоннарың калбак мас-сазырын ССР Эвмелини Шериг-Далай Флотунун тургузушкунуна айтырып берген болгаш сларнын мурунда тур-турар сорулгаларга мобилдизастар-ры-биле Шериг-Далай Флотунун Хүвүн чыл бүрү байырлап эрттирер дугайында он үш чыл бурунгаар шийтир үндүргөн.

Бистиди чуртуусу — далайынч улуг күрүнеси. Оол 60 мун километрин ажык турар күрүнеси кызыгырының нийти узун дүртүктү үштүң бирөөнүн хөйү (47 мун километр) далай кызыгырамы. Далай кызыгырамын узун дүртүктү чадык-лаа күрүне тегелдейе чоң. Бистиди Төрөн чуртуусу үш улуг океаннар — Соңгу-Домтук, Атлантик болгаш Оомун океаннарга шүүтүнер экиктиг. Совет чериң өрктөрү 14 далайлар-биле тулушса.

Бистиди Төрөн чуртуусун Шериг-Далай Флоту алдарың төөгүтү болгаш кайгычың дайынчы чончыларынч. Орус улус далайынч улугун азырын бодунга алган. Орус кижилер чаа-чаа хөй черлерин болгаш далайларын ажык-наар.

Орус далайжылар чүгле мога-шылаг чок шийчиктегилер эвес, эрес-дими, мергемжиди дайынчылар болуп келгенер. Бистиди улус адмиралдар Умаков, Сениван, Лазарев, Нахимов, Корнилов, Макаров шыкшыл шылгаравгай флотуларын берген.

Өскө черлерин хөй сангың эжелек-чилери-биле тулушкуннарга орус далайжылар боттарынын полководчулары-ның баштагызы-биле хөй сангың кайгычың далайжы тилектегилерин чедиң эл, ботунда Төрөн чуртун алдаржытканнар.

Бистиди таланттыг тулушкун бодунун араанында кайгычың корабле тулушкуннары болгаш Шериг-Далай техника-зынын чогашкычыларын депшиңди үндүргөн. Оларынч чепсептери хааның Россиянын экономика талазы-биле чың шылгаан база чагырың бөлүктөрүнүн эрги чүгө чапчыккаң үзелериде безин бодунда тактика-техниктиг кылыгыларынч талазы-биле дайынчы чурттарынч судоармидан дыка ажык турар корабльдерин тургушканнар.

Орус Шериг-Далай Флотунун дайынчылары бистиди чуртуусунч ажыкты массаларынч революстук шийкемши-нин төөгүзүңе дыка хөй алдарың арына-нарын киргенер. Ленин—Сталиннын партиянынч флотка чоруткан улуг кезиңдикчи ажылыңды ачыңа биле далайжылар совет эрге-чагыргын тургузары дөш демселчелеринч муруну одуруларынча туршуп турганнар. Октябрьдин чепсектиг тура-халкышкычыларынч хүнеринде флоттун дайынчыларынч аң харысалгалың уастанотарга маадарынч-биле тулушуп турганнар.

Шынын Оружуге угланган пушкалары-ның дымкөрөшкүн-биле «Аврора» префсер 1917 чылдын октябрьнын 25-те кизи төргөткеннен чаа үезинч эгези—Октябрьдин социалист Улуг революциянынч эгезининч мелеген.

Эш Сталин совет эрге-чагырга дөш демселге далайжыларынч ролуңа белди-биле үндөөн:

«Октябрьдин тура-халкышкычыңа шыгаравгай ролуңа Выборг талазы-ның Балтий-матрестары болгаш кызыгы-гвардияшери ойнааннар». Бистиди чуртуусунча Октябрьдин социалист Улуг революциянынч тилектегилеринч империалисттер лагер кал-чаалын-биле эжөртөп турар. АВСН-тын болгаш Англиянынч чагырыкчы бөлүктери анык совет республинаны бош турар, бистиди чуртуусу бодунун колониал болуруп, улуг орус-лаа улус-ка болгаш совет күрүнесин эске улуш-тарыңа кулдангышындың көгүзүңү кедрип кулдангышынч оралдыкканнар. Он сорулга-биле олар дайын интервен-цияны белеткей бергенер. АВСН-тын болгаш Англиянынч империалисти бистиди чуртуусунч илтиге коорулуручу ажыдарынч чорутуу, ач гвардияшери генералдарынч бүгү-ле хемчеглер-биле дегин, оларынч өк-чөмөк болгаш идик-хеп-биле хандырып турганнар.

Болшевик партия, оол улуг баштыкчылары В. И. Ленин болгаш И. В. Сталин бистиди чуртуусунч ажыкты чоннарын социалист Ада-чурттуу камга-ларынч көндүрүп үндүргөнөр. 1918 чылдың январь 28-те В. И. Ленин Кызыл Шеригин тургузар дугайында, а февральдын 12-ле Кызыл Флотту тургузар дугайында десертти бизан.

Даштынч интервенцилер болгаш илтиг контрреволюция-биле демселдең бүгү талайгында Совет Шериг-Далай Флоту бистиди армиянынч шийчи ду-залакчыны болуп турган. Хөдөлүп турган Балтий болгаш Кара далай флоттарынч-дан алында, коммунист партиянынч В. И. Ленин болгаш И. В. Сталин-нынч маадарың күрүнесинч-биле хамааты дайынчы чылдарында дайынчыларынч чылча шаарыңа Кызыл Армия-га илтикейлиг дуулап турган. 20 ажык хөм болгаш хөл флоттарын тургушсаң, 60 мун ажык далайжылар күрүң чөр флотуларыңа маадарынч-биле далай-жыларынч турганнар. Олар бронепоезддеринч чоннамылааларыңа, азынч шей-ниң болгаш чөдөг шеригиңдизектерин-че ажылап турганнар. Далайжылар каа-лаа, каның-да олаңдааың күң-сеп чордан болду, каа-лаа, каның-даа маадарынч чоруктуң, революстук чуртуунуң, армияның чоруктуң, со-

веттиг Төрөн чуртууга кызыгар чок бердингениң чыгаң көргүзүп турганнар.

Дайын интервенциянынч болгаш хамааты дайынчы төгөнениң сөзүңдө бистиди флотуусу көчүтү берге байлаа турган. АВСН-тын, Англиянын, Фран-циянын болгаш Япониянын империали-стери бистиди күрүнесиңе хамаарып турган 800 ажык дайынчы корабль-дерин, сазың судноларын боттарынынч порттарыңа апарганнар. Артын каган хөй корабльдер артыңа болгаш ремонт септеге хөргөп турган. Флот-туң судно тулар болгаш судно септер-баазалар күчүтү-биле үрелген турган.

1924—1928 чылдары эш Сталиндинч улуг тургалыңа-биле чоруткан шериг ре-формациянын түңгөлүдө бистиди флоту-усу армияны талазы-биле бижыгып, бүгү составын долзуларыңа бижык үндө-шннп ап, кадрлар белеткениң улга-дарып чорутуу эгелөө. Бүгү совет улугуң күрүнесинч-биле ачымы-биле дайынчы корабльдер катап улаштып тургустуңу тургузаан. 1929 чылда флоттунч катап тургузушкуну дозудган.

Шериг-Далай Флотунуң улга өзери-ң болгаш бижыгырынынч шийтирлэгит чүүдү болза, чуртун социалист ику-дустрализация болгаш. Сталинч беш чылдары бистиди чуртуусуңа күчүтүп индустрия, оол иштанде судно тулушкуну тургустунган, корабль тулушкуну-нунда кайгычың каарлары белеткетиңе. Совет социалист тургустундиг артык күштүң, чурту индустрализация-старынын болгаш келе амык-агынынч колдетиңизастарынч Сталинч полти-казы Шериг-Далай Флотунуң тулушкуну-наа революция мурунуңа Россияга болса-лаа чөпсө турган хөмчөгөлөр-биле кайгытып арганы берген.

Ваштагым ийн беш чылдары-ла совет улус берги чергениң техниканы-биле чөпсөткөнө амык-бүрү хөвирлеринч болгаш чаа конструциянынч 500 чаа дайынчы ко-рабльдерин тургустаныңа чугаалаарга-ла чечтир. Оол-биле дөш эргик камгала-ды күчүтү-биле бижыккан, дөштинч улаш-чүтү саң талазы-биле өзүп, шы-нар талазы-биле эжөтөө.

Совет Шериг-Далай Флотун бижык-ларын болгаш хөшүдери эш Сталин боду уларткан. 1932 чылда оол улуг-тулазы-биле Оомун океаныңа, а 1933 чылда Соңгу чүктүң флоту тургустуңа. Совет улугуң улуг баштыктынч флот тулушкунунуң нарын чүздөрүн-че, корабльдеринч болгаш чөпсөткөн-ши-нинч тилектегилеринч сагыш салып келген болгаш ам-даа сагыш салып тур-ар. Эш Сталин корабльдерге улаа-лар-баа барып, далайжыларынч дайынчы өөргөлөгөн оснуургал көрүп, оларынч амдыларч-чурталгазың экижидеринге сагыш салып келген.

Коммунист партиянын болгаш Совет чазактың күдө соруу-биле, бүгү совет патриоттарынч маадарың күдө-нишкенини-биле Совет Эвмелин Ада-чуртуу Улуг дайынчың эгезинде бер-ги чергениң дайынчы техниканы-биле чөпсөткөнгө, бодунуң хөргөң көчүтү эки билар, социалист Төрөн чуртуун-га, Ленин—Сталиннынч партиянынч улуг хөргөңө кызыгырамы бердингениң кайгычың каарлар-биле хандырып тур-ган күчүдүг Шериг-Далай Флоттук турган.

Ада-чуртуу Улуг дайынч бүгү совет улусуна, оол армияныңа болгаш флотуңа улуг шыгыла болган. Ада-чуртун Улуг дайынчың бүгү дүрү-зүңдө Шериг-Далай Флоту болза, бистиди Төрөн чуртуусунч аларың, хостагалың болгаш хамаарышыңа чөрү дөш маадарың демселге Совет Армиянынч шийчи дуузалакчымы турган. Дайынчы баштайгы үезинч кол сорулгазын чүң-чөгөр, бистиди армияларынч далай-ла боду соруушкунуңа таварыштыр-базы болгаш бодунуң өзгөлдө дайын-чынынч турган экиakterинч илтикей-ли-биле хөдөлүп турган. Дөш Кол Командылактынч салганы он сору-газын бистиди Шериг-Далай Флотуусу алдарын-биле күңсөткөн. Бүгү дайын-чы хөдөлүшкүннүнч үезинде совет өрктөрү дайынч чадык-лаа десантын-ны дүңүрүп чалаан турган, бистиди флотуусу тактиктиг болгаш оперативтиг масштабтың 100 ажык десантылың опера-циянынч боттадырган. Дөш Кол Командылакчы И. В. Сталиндинч улуг тургалыңа-биле бистиди Шериг-Далай Күш-теривистад чоруткан десантылың опера-циялары эрес-дими чорук-биле, бодун-ч тазарычталыңа-биле болгаш күңсөт-көнг уран-аргазың биле овоздалып тур-ган.

Бистиди далай күштеривисти үрел, совет кезектери боо-чөпсөк-биле болгаш аржеок чүгүлү чүдүр-биле хандыра-рынч үрел дөш фашист коамалдык бүгү күрүнесинч-биле кылганнар. Бичылаа да дайынчы оо бодалары буза шастыңган. Совет далайжылар хөй сангың перат чүдүктерин болгаш чөпсөткөнүннүнч дайынчы, бистиди далай күштеривис дайынчың ха-лиги шийтиңден илтикей камгалайып турганнар. Ол үдө совет корабльч болгаш далай улаш чүүдү күштүң со-гушкуннарын дайынчы далай орун-тарыңа таварыштырып, дайынчы корабльдерин чүгле далайга эвес, ха-рын оол баазаларыңа турду сүгүе жү-рүп киргизген. Гитлеринч флотка улуг чидиргаларын бистиди сүг алданыңа

чорурү алдарың хемелеривис болгаш катерларивис, далай жулукучуларынч таварыштырганнар. Олар дайынчың көчүтү хөй сангың дайынчы корабль-дерин сүгүе дүжүргөнөр.

Бистиди Төрөн чуртуусунч далайжы-ларынч далай өрктөрүнч коорайларынч болгаш районнарын камгалайыңа бо-дун оңмас алдар-биле бүрөткөнөр. Шериг-далай баазаларынч илтикейлиг камгалым дайынчың дүрүк күжүн болгаш техниканы сый-шаап, оол улуг күштерин кол стратегтиг ула-нышкылардан чарнаштырып, илти-кейлиги шериглеринч шаар-халды-ашкынынч нийти чорудулгазын саал-дык турган. Одессаның маадарың кам-галыкчыларын дайынчың 20 дивизия-ларынч атаказын 69 коңуга ту-дуп келгенер.

Севастополь дөш тулушкуннарга Кара далайынч далайжылар чиге-лэр чүөе чок туртушун, маадарың чоруну болгаш тилектеге чагылыш чок күдө-сорууң алереткенер. Орус алдарынч коорайынч маадарың кам-галым 250 хүнерде үргүчүлөп келген. Адаа фашист шийликке армия улуг чидирте таварышсаң. Севастополь дөш тулушкуннарга гитлерлеринч нийти чыгарып 300 мун солдаттар бол-гаш офицерлер, хөй сангың самолёттар, танкалар болгаш боо-чөпсөткер болган. Севастопольду камгалап турган далай кызыңнынч дайынчыларынч болгаш Кара далай дайынчыларынч дөш туртушук чоруну 1942 чылда немец арастаннарынч совет-герман фронтун-де эуастанотарыңа шаар-халдыашкы-нынч үсөн бир чүгүлө чылдасааннарынч бөрөөз болган.

Балтийнынч далайжыларын дайынч-биле кайгычың туртушук демселени турган-нар. Олар Совет Армиянынч кезектери-биле ксжа туруп алган, Талин ча-ныга дайынчы сая талазы-биле амык турган армияларын эрес-дими тулушуп, Ханко деп чартык ордукуту 165 хүнерде маадарынч-биле камга-лааннар. Балтийжылар Ленинградтың камгалымынч улуг салышкынны кир-генер. Флоттук корабльдер коорайынч далайынч илтикейлиг камгалап, коорай-нынч кургап черден камгалаарыңа Ленин-град фронтунуң шериглеринге улуг дуузын көргүзүп турган он-он муң далайжыларынч далайынч чалаа шери-винч одуруларынч чоруткан турган.

Совет Армия шийтирлэгит шаар-хал-дыашкыңа көргөндө бистиди флоттары-мыс болгаш флоталыларымыс Дөш Кол Командылактынч айтышкынынынч күңсөткөнө, бодунуң дайынчы чо-рулуугаларынч улаа-на илтикейлиги, дайынча согушкуннарынч хүн-бүрү күштеринч турганар. 1944 чылда далайжы арастаннарга таварыштырган етаныңа он согушкуннарынч сезинге бистиди флоттарымыс болгаш флоталы-ларымыс шүүт киргенер.

Балтий флотунуң далайжыларын, Лад-дож болгаш Онеж флотлар Ленинград чаныга болгаш Керель мойнамынч гитлерлеринч болгаш оларынч чагал-дарын чылча шаарыңа Совет Армия-нынч дайынчыларынч дөшкөчөн көр-гүчүп, Прибалтика бистиди шеригле-ри-ниңч чидиңиңинг бурруңааларыңа га улуг дөшкөчөн кылганнар.

Бара далай өрктөрүнч немец фаши-стиг эжелекчилерден хостаарыңа Совет Армиянынч кезектеринч Кара далай далайжыларынч илтикейлиг дуулашканнар. Крымды хостаарың дөш шийтирлэгит тулушкуннарынч үезинде флоттук корабльдер болгаш авиациянч далай оруу-биле бодунуң шериглеринч, тех-никазы болгаш үтөп алган чүдүдери үндүрүп алдып аргам дайынча бер-бөшөр. 1944 чылдың апрель 8-тен май 12-ге чедир чүгө бистиди торпе-далык катеривис Кара далайга дайын-чынынч дүрүк күштеринч болгаш дайын-чы техниказын ал чоразы 190 суднола-рынч сүгүе турган.

Совет Армиянынч кезектеринге Азов, Днепр Дунай болгаш Ладжог флоталы-ларынч илтикейлиг дуулашканнар. Империалист Японияны чылча-ша-вар үдө совет далайжыларынч дөш, маадарың чоруктарын шериг талазы-биле дайынчы бөдк мергемжиди болгаш армияның чорукту күңсөткөнөр. Оомун океан флоту болгаш Амунуң Кызыл тукутук флоталымыс Совет Ар-миянынч кезектери-биле ханы харыл-саалың кады хөргөп турган, дыка хөй десант операцияларынч чөдөшкениң боттадырып, дайынчы эжелен де-вискөктеринч улуг шериг десантыларын дүжүргөнөр. Бистиди армияның бол-гаш Ыракк чөш чүктүң далайжыларынч мергемжиди болгаш дүргөн хөдөлүшкүннүнч ачымы-биле импери-алист Япония аржастан дүжү бээр жүрүгө таварышсаң.

Бодунуң инак Ада-чуртуунч алары хостагалы болгаш хамаарышыңа чоруду тулушкуннарга совет далайжы-ларынч кылган дайынчы маадарың чоруктарын Төрөн чурт белин-биле үндөөн. Ада-чуртуу Улуг дайынчың үезинде чүс үс муң далайжылар Совет Эвмелининч өрктөрүнч-биле болгаш медальдарынч-биле шаңнатканнар. 513 далайжылар Совет Эвмелининч Маадарың деп атты тышкан, флоттун 7 офицерлеринге Совет Эвмелининч айы-даңкыр маадары деп атты тышкан.

Дыка хөй корабльдерге, кезектерге бол-гаш катышкышкынарга бөдк шаар-валдарын тышкан. Оларынч дээрлери-ше гвардияшери өлө тургускан.

Совет далайжыларынч чедишкени болза, эш Сталиннын шыгаравгай туртууламынч ачымы болуң. Оол пол-ководчу гениниң, мурнакчы Сталинч шериг өрктөниң ачымы-биле Совет Ар-мия болгаш Шериг-Далай Флоту кизи төргөткөнниң төөгүзүңе көзүбөзөн дайынга тилекчилер болуп үнгөнөр.

Ада-чурттуң дайынчынынч төгөнениң сөзүңдө совет улус болшевик партия-нынч улуг Сталиннынч башталгазы-биле ажык-агып, култур тургузушкунуңа чаа-чаа чедишкениниң чедиң ап, коммунисттик орук биле бурруңаар чоруп орар. Бистиди Төрөн чуртуусунч амык-чы чоннарынч сөзүңгө бөш чылды хуусаа бетинде күңсөткөн, Сталин-нынч өтүр көрүшкүнөр биле комму-нисттик материал-техниктиг сүүрүн тургузууң, суг күжү-биле ажылаар бан-чаар даа жазок улуг электри станция-ларын, каналдарын болгаш суггарыңа системаларын тургузууң, бодуңуң чар-тарынынч планын амдылар кырыңа боттадырып турарлар.

Совет Эвмелининч болгаш улуг демок-ратиянынч чурттарыңа улуг эң-не араатының болгаш хан төгүчү америк империализмге баштыкан дайынчы-ның алдыңга белеткер турары чаа дайынчы айылымды дугайын тургузушук тал-бың күш-ажыл кылды турар совет ки-шилер миңутад-лаа утпайн турарлар. Делегейге төргидеринч мелегей идея-ны дөшкөчөн америк милитардерлер болгаш миллионерлер бодунуң чаа чурттарынынч кезиксөөрлеринде, Совет Эвмелининч кызматкерлеринч чоругуна аарооронарын болгаш шериг-далай баазаларын тургузуп турарлар, бодуну-ңар ла артыңга дөрбөш боттарынч катыштырып, Варшын Германиянынч бол-гаш империалист Япониянынч эжөн-чөк күштеринч катап тургузуп турар-лар. Атлантиктиң дайынчырак блогуңуң талазы-биле бодунуң бүгү-ле эжелек-чилери-биле америк империалисттер на-газың чөпсөткөнүннүнч, эң илаңгыл бохунуң шаап халдыар күшү кылды оралдынып турары агаар болгаш шериг-далай флоттарынч боттадырып турарлар. Америк империалисттер хан-гың чаа дайынчы орук биле, гитлер-лик калчаралынч оруу-биле чоруп, бактерологиотуг болгаш химиктиг чөп-секчи ашыгыларынч турду дүшөй. Нем-бүрүлүг дайынчы Корееда 2 чыл ажык чорудуң турарлар.

Мыңдың байдаларынч үезинде онза серемчиле керек. Совет чазак улуслар артынынч дайырынынч болгаш тай-бынның Сталинч даштык политика-зын дорг болгаш чайгылыш чок бот-тадырышсаан, он-биле кады бистиди тулушкунуңа тургузушук күш-ажымы-ның, Совет Эвмелининч күрүңө эрге-ажыктырынч камгалайыңа туруп тур-лар Совет Армиянын болгаш Шериг-Далай Флотунуң дайынчы арталарынч бү-гү-ле хемчөгөлөр-биле бижыктырынч талазы-биле мога-шылга чок егыш-салым турар.

Бүгү совет улус бодунуң Шериг-Далай флотун бижыктырыңа болгаш чөпсөткөрүнч идеалың кыржып турар. Корабльдерин кызыргыңа, оларынч машиналарын болгаш ларынч хө-рөкөлдүн кылырынга, кайгычытынч чөпсөткөнүннүнч деривисне совет кижилеринч күш-ажылы киргизген. Бичаңгам совет патриот бүрүзү бо-дунуң албан хүлөзөгөңизге кызымаккай ажылаан тудум на, Шериг-Далай фло-дунуң болгаш бодунуң инак Төрөн чуртууну күчү-шылдың бижыктырыңа га улуг салышкын бээр ол болуң.

Бистиди судно үздүгүрүсү флотка дөшөгей эң-не аки дайынчы техника-была чөпсөткөтүгөн бирги чергениң корабльдерин берип турар. Совет эркек-дери болгаш конструкторлар корабль тургузушкунуңа артымың болгаш техниканың эң-не чаа чедишкениниң ажык-чыл киярери дөш мога-шылга чок ажылап турарлар. Флот дугайында бүгү улугуң сагыш салышкынынч илтикейлиги болза, чуртте шериг-далай пропагандазынч кайгытып, улаш чүүдө, шеригте, флотка дуулаарынч бүгү эжелдештир тургустуңуңа тур-густуңуңа, тургушкунуңа, боттарынынч културалынч, салгыла-чуртунуң болгаш армияның чорукту улам-на бөдк көндүрүң болуң» деп, эш Сталин өрө-лөп турар.

«Флоттук сорулгазы болза, далайжы-ларынч каарларын мога-шылга чөккө белеткээр болгаш оларынч билиң бө-дөлөң. Ада-чурттуң дайынчынынч дайын-чы дүрүлүгүнч буртуу биле шаңдөңдүр, боттарынынч одуруларыңа далайжы културалынч, салгыла-чуртунуң болгаш армияның чорукту улам-на бөдк көндүрүң болуң» деп, эш Сталин өрө-лөп турар.

Шериг-Далай Флотунуң хүвүн тава-рыштыр совет далайжылар боттарынынч дайынчы одурулары болшевик партиянын болгаш совет чазактың, бистиди Төрөн чуртуусунч коммунисттик тилектегилеринч апар чыңу улуг баштыкчы болгаш полководчу эш Сталинны кол-гандыр улам-на сыйың катыштырып турарлар.

Профвилел бөлүүнүң организацынынч отчёду

ВКП(б) обкомунуң коллективинде профвилел комитетинч кезиңунне-риниң нийти хуралыңа партия об-комунуң гаражында профвилел бөлүүнүнч организацы эш Нипомни-шечтинч отчёт илтикейли дынган. Эш Нипомнишеч болза, профвилел бөлүүнүнч чартык чыл иштинде чоруду-п келген ажылынынч дугайын анаа тодаргай чугаалаан. Профвилел бөлүүнүнч хуралдары доктаамал чоруп келген. Ол хуралдарга чөпсөк-хөрек-селдин камгалынынч байдалын, күш-ажыл чурумун сагып турарынч байдалын, социалист хүлээл-гелеринч күңсөлдөңнүң чоруп турарынынч дугайын болгаш эске-даа ай-тырыларынч чугаалайып келген.

Профвилелдинч ол бөлүүңгө ха-маарышкан ажылың, албан хаак-чыттар шүптү профвилел кезиңун-нүңгө кирген, олар социалист хүлээл-гелерин алган.

Ажыкчыларынч, ылангыя чола-чыларынч ортузунга лекция, беседа-лар, култура-массалыг ажыклар доктаамал чоруп келген. Гаражтынч ажыкчыларынч облкүүсом гаражын-чы ажыкчыларынч социалист чары-шка кыйгырган. Май 1-де үндүр-

ген түнел өзүгаар алырга, партия обкомунуң гаражынч ажыкчыларынч социалист чарыштынч бирги че-рин алган.

Ажыкчылар болгаш чолаачылар машина, чөпсөк-хөрекселдинч септе-гезин чорудуп, оол арыг-шөверин, корум-чурумун эки тургузуп келген-ер. Эрткен үдө чолаачылар орту-зунга политиктиг кижизидилге ажыкларынч улам күштөлдүрүп, мур-накчыларынч дүржүлгезинч солуш-турары-биле хүндүлөп самбыразын 9 удаа, хана солуну 6 удаа үндүр-гөн.

Профвилел бөлүүңдө кезиңунч дөшкөчөн хавырдылаң, кези-гүннеринч хөй-нийтичи ажыкларга киржилгези экижээ. Хоорай чаа-гайжылызынынч хөргөңө олар ба-гай эвес киржилгези болган.

Профвилел комитетинч нийти хуралы бугу кезиңуннеринч шүүм-чүлөдүг саналдарынч үндөилээп, профвилелдинч ол бөлүүнүнч ажы-лынч моон сонгаар улам экижидерин-че угланган шийтирнү хүдээп ал-ган.

А. АКАРА.

Дуржүлгалыг чылгычы

Кав-Хем районун Фелоровкада «Октябрь 30 чыл ою» колхозтуң улуг чылгычында эш Монгуш Эдекей ажылдап турар. Ол бодунуң ажылдап келгенинч дуржүлгү-дө чылгыны кадарып малдар, төрүүр бөлери каракат хайгаараар, кулунарнынч өстүрүп азыраар талазы-биле биче эвес дуржүлганы шың-гээди алган.

Эш Эдекей чылдың кайы-даа эңпчөөндө чылгы малдын оларынч элч ээлчештирип таарыштырар, чылгы малдын элжерилге кампа-нызынынч үезинде бодуңуңуң болгаш төрүүр бөлериң азыралын, ажаалга хайгааралын болгаш оларын көрүп карактарынынч зоовет-ривис аргаларын эки шыңгээди билип алган байлак дуржүлгалыг хоочун чылгычыларынч бирээзини санадыр.

Ол бодунуң хүн-бүрү практиктиг ажылыңа зооветспалистеринч арга сүмезин үргүлчү ажылап, мурнакчы совет эртемниң чедиш-кенини-биле бодунуң чыпы алган байлак дуржүлгалын холбаштырып

ажылдап турарынч харазы-биле улуг чедишкениниң чедиң алган. Эш Эдекей 1950 чылда анаа бижыгылаң төрүүр 38 бөлөрдөн 38 кулунарнынч чидирип чок бурүн жам-галап алган болгаш 1951 чылда төрүүр 48 бөлөрдүнч 48 кулунарнынч база чидирип чок камгалап өстүр-гөн. Бичаңгам сөүлгү 86 чылдарынч иштинде ол колхозка 86 кулуна-рынч өстүрүп берген.

Ол болза, чылгы малдын баш саанын өстүрүрүнч куруне планынч 108,8 хуу күңсөдү болгаш чылгы малдын чаш төлүн камгалап алы-рынч планынч 157 хуу күңсөдү ар-ганы колхозка берген. Эш Эдекей бо чылын төрөөн 56 бөлөрдүнч 56 кулунарнынч база чидирип чок кам-галап алган.

Ам эш Эдекей бодунуң чылгыла-рынч серин өттүгү чылгыларга оларладып кадарып турар. Эске колхозтарынч чылгычылар оо чаагай дуржүлгалын шыңгээдип ажыглары чугула.

Б. БАЗЫР-ТАРАА.

Тууыбу болгаш чугайны боттары бүдүрүп турар

Улус Демократиясынын чурттарында

БОЛГАРИЯ

СОФИЯ. Болгариянын парламаны Волга-Донду судно чорур В. И. Ленин атыг кавалынын аякыншыгыне улуг кичээгени салыры уламчылавышаан. «Болгарска коприва» деп бдурде черинин директору Димитровчу шавалдын лауреады Ардо Берберянын «Отечествон фронт» солунга бижээни болза:

«Волга-Донду каналы болза, бодун чогадыкчы тайбын куш-ажылча бердинген акы-дума совет кижилерин канчаар-даа аажок улуг чедийшини болур. Коммунизм тургузуп турар чуртун чаа тилегези тайбын лагеринин база-ла кайгамчык тилелгези-дир. Бистин хун бурү хайгаарп турарыны совет кижилерин бекит патриотизминин чайынанчак улегер-чижаа болза, бистин аргелиг төрөөн чуртувустун чырытылчак чараш келир үези дээр чаа-чаа куш-ажылчы чедишкенирже бисти сорул киирип турар. (СЭТА).

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Чехословакиянын ажилчы чонары Волга-Донду судно чорур В. И. Ленин атыг каналынин турдушкунуну доозулганы холбаштыр совет улуска байр чедирип турарлар. «Руде право» солун бодунун арынгарына ажилчыларнын, тараачыларнын, инженерлеринин төлөөлеринин совет улустун бо алдарлыг тилелгезинге тураскааткан чаааларын паралап үндүргөн.

«Пльзень хоорай» Владимир Ильич Ленин атыг заводтун шалынчы Куш аяктын орден-биле шапнаткан Ф. Зыканов бижээни болза: «Кажан капиталисттик чурттарда дайын белеткелери чоруп турувда, кажан ында миллион-миллион ажал чоктар болган ажилчы кижилер безин ажал лаар аргезин ышкынып, өвүчүштин чегерер аргажак бол, и турда, ССРЭ-де коммунизминин турдууларын, тайбыннин турдууларын турдуу турар. Инда улам-на аас-кежиктиг амылдырал тургустунуп турар. Бисте, өскө-даа улус демократиязынын чурттарында совет улустун улегери-биле тайбын тургузушкуну боттандырып турар. Коммунизм тургузуучуларнын канчаар-даа аажок чедишкени бисти удуу-биле өөртүп, бистин чуртувусна социализм турдушкуну чаа-чаа куштери берип турар-дыр. ПРАГА. «Волга-Донду судно чорур» кавалын ажилдар дугайында ССРЭнин Министрлер Чөвүленин доктаалын «Правда» деп словак солун калбаа-биле тайлыбырлап турар. «Тайбыннын керезин алдарлыг тилелгези» деп егил мурнуку чүдде солунун бижип турары болза: «Волга-Донду судно чорур» В. И. Ленин

ВЕНГРИЯ

БУДАПЕШТ. Венгрияда социализминин турдууларынн аң улугларынн бэрээсэ Тиссал-кте улуг ажилдар чорутуунуп турар. Инда Тисса кеме суг күжү-биле ажилдар улуг электри станциязынын турдушкунун чорудуп турар, ол станция чыл-бүрдө 55 миллион киловатт-шак электри энергиязын бээр. Затиссанн судно чорур кол кавалынын суу кандашкынын районнарын 100 муң гектар черлерин сугтар. Амгы үеде калда шлотар тудар талазы-биле чер аякдары эгелээр. Республиканын улус ажил-агынн хөгжү-

дерини беш чыл планынн сөөлгү чылы—1954 чылдын чазыныга чедир электри станциязынын плотиназын болгаш шлотарынн турдушкунун доозулган турар. Электри станциязынын турдушкунун Совет Эвилели улуг дузалалчыны чедирип турар. Инда совет машиналарын аякчыл турар, венгр механизаторлар совет турдуужуларын ажилынн мурнакчы методтарын шигээдин ал турарлар. Чокта чаа ол тудугга совет экскаваторларын аякчыл эгелээр. (СЭТА).

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Дайын мурнундагы Польшага улутпурнуң бугу кол кол адырлары даштык капиталды холунга турган деп энергетика министри Волеслав Яшу бистин корреспондентив-биле беседазын чааалаан. Электри аяк-агыннын хөгжүдөзүнн дугайында кым-даа сактып салбайн турган. Электри аяк-агынн 28 акционерлик нивителдер чорудуп турган, оларнын 80 хуузу даштык капиталга хамааржып турган. Чуртка 1000 хире улуг эвес электростанциялар турган, оларнын нити күчүзү 1630 киловатт. Электрэнергиянын аякчыл кончуг эвээр болуп, бир чурткакы кичи чыл дургузунда чүгле 114 киловатт-шак энергия аякчыл турган. Электри станцияларнын 35 хуузу узуткап чок кылган гитлерлик эжелечилеринн чедирген улуг когаралдары турза-даа, хостаттырган польша улус дайын сөөлүдеги үенин баштайгы чылдарында да электри аяк-агынн чүгле катап тургускан эвес, харн бо талазы-биле улуг чедишкенир-лик болган.

«Дүргени-биле хөгжүп турар улутпурну хандырып шыдаар улуг-улуг электри станцияларын тургузарын алды чыл планында көрүп турар. Амгы үеде Совет Эвилелинн дузалалчыны-биле чуртта элөөн хей электри станцияларын тургузуп турар. Чүгле бо чылын нитизи-биле 400 муң киловатт күштүг электри станцияларын аякчыл киирер. Чаа тургузуп турар станцияларда дыка хей улуг-улуг агрегаттар аякчылда кире берген. Алды чыл планынн эзугаар, алды чыл планынн төнчүзүнде электри энергиязынын нити бурдүрүлгези 18 миллиард киловатт-шак болур, а чангыс чурттакынын оду аякчылдарнын хемчөөли 1938 чылдагы деңгээлден 7 катап хей болур. (СЭТА).

Германиянын Социалисттик чангыс-аай партиязынын ийги партия конференциязынын кыйгырыгыларын Берлиннин демократтыг парлагазынын канчаар көрүп турары

БЕРЛИН. Тайбын, демократия, чангыс-аай болгаш социализминин үндөзүнн тургузары дээр демиселге сорулгаларнын дугайында Германиянын Социалисттик чангыс-аай партиязынын (ГСПП-ин) ийги конференциязынын шийтпирлерин Берлиннин демократтыг парлагазы калбаа-биле тайлыбырлап турар. ГСПП-инн ийги конференциязынын төөгүдүг шийтпирлеринн деп аргелиг мурнуку чүдде «Нейес Дейчланд» солунун бижип турары болза: «Герман Демократтыг Республикага социализм тургузушкунуңе шийтирп дугайында Германиянын Социалисттик чангыс-аай партиязынын ийги конференциязынын шийтпирлеринн бистин улустун амыдыралында төөгүлүг үе-чада солуп турар. Ол үе-чада улустун национал болгаш социал айтырыгыларын шийтиретирир, базаванга кестүп көрбөөн депшилгезе улутштур чорутар».

«Берлинер дейтүг» солунун мурнуку чүдүндө бижип турары болза: «Бо эргилделиг үеде Германияда ийи орук кажангызындан даа тодаргай-биле аякчылнып турар. Бир орук биле немец улусту Аденауэр өдөртүп турар—ол болза, чаралышкынын, боннуң шийт дугуржулганын, кризис болгаш дайынны оору, шийт диктатуразын болгаш фашизмнин оору болуп турар. Германиянын Социалисттик чангыс-аай партиязын немец улусту оон өске орук-биле апар чылар, ол болза, чангыс-аай чоруктук, демократтыг тайбын керээзин, тайбын болгаш социалисттик тургузушкунун оору болур. Бичангам Германиянын Социалисттик чангыс-аай партиязы болза, немец улустун шылтангай, илелелиг болгаш тилелки удуртукчузу болуп турар. Ол партия бо сорулган шийтирлеш шыдаарда, чүге дээрге, ол партия катышкан ажилчын ангынын партиязын болуп турар... Чүге дээрге, ол партия өртемге, мурнакчы өртемге, келир үеже орукчу чырыдып турар марксизм-ленинизмнин өртеминге удуртуп алган чоруп турар. (СЭТА).

Бонн парламентинде

БЕРЛИН. АДН агенттелинин дывадып турарын эзугаар алдыга чокта чаа бонн парламент чазак партиялардан келген депутаттарын бадылашкынын-биле «Будурүлгелерде ажилчыларнын чыгалазын дугайында хоойлуну» чугаалажып көр болган ол хоойлуну чокоткү үенин дургузунда күштүг болдуруп бадылар деп доктааткан. Варын-герман ажилчы чоннарын демократтыг аргелерин кызгаарлап турар болгаш оларнын дайын белеткелдеринин америк планнарыне кийр тырттып турар ол реакцилг хоойлунун ийи дугаар номчулганы июль 16-да эгелээр. Варын Германиянын профвилелеринн катыжышкынын дарагы Фетте-биле чугалажышкынын чорудуп турган, бонн канцлер Аденауэр болза, парламент катап чыгыл берген доран чангыс талаалыг шийт керээзин болгаш Европа армиянын тургузар дугайында керээни дүрген бай-

дал-биле күштүг болдуруп бадылар төлөөде, «Будурүлгелерде ажилчыларнын байдалын дугайында хоойлуну» парламент канцелеринин бетинде хүдээр апары эргекч чугула деп профвилелеринн барын удуртукчузынга айттышкын берип турган. «Будурүлгелерде ажилчыларнын байдалын дугайында хоойлуну» дүрген үндүрлерин америкапар хамытын мурнунда согурап турар, чүге дээрге, будурүлгелеринге болган профвилелдеринге күрүнгөн савларын халдашынын АКШ-та туруп турар системанынче барын-герман профвилелдерин ол хоойлу дыка чокшудалып турар болгаш оонбиле Германиянын девисазарыне дайын белеткелдерин чорударынга чугула баштайгы шийтпирлик чүдөлөрн тургузуп турар деп Аденауэр Феттеге бүдү сагындырган. (СЭТА).

Англи реакция Хьюлетт Джонсонну дорамчылалп турар

ЛОНДОН. Американнарнн Кыдатка бактериологтуг чепсекти аякчылганын сойлап илереткен дээр Кентерберн дуганынн тергилекчи Хьюлетт Джонсонну Англиянын реакцилг бөлүктери дорамчылалышаан турар. Реакционерлер калчалы-биле кылкандыгын Джонсонну оон шажынын албанын дүжүрерин негеп турар; ол сорулга-биле Джонсонну херезн көрүтсэй трибуналды тургузар дугайында парламентке санал киирген. «Дейли уоркер» солунун парламентте корреспондентизн бо дугайында мында деп бижип турар: «Кабинеттин бүгү кижигүнери оларнын америк ээлеринин Кореяда үлгедип турар чүдөлөрүнн дугайында чүдү-даа чугаалазынче Джонсонну албадакап турарлар. Джонсонга удур аякчыл болуп хире ында чүд хоойлу иштине бар бе, ону дилеп көөр дугайында кабинет кижигүнери боттарынын юристеринге айттышкын берген. Бичалза-даа ол оралдажышкынын мындагы чедир чедишкенин болбайн турар. Моника Фелтон Кореяга чораш чанып келгеш, Корея дугайында шынныг чүдүлөр чугаалаарга, ону суд талазы-биле истерп сүрерин парламент кижигүнери консерваторлар негеп турар үеде кабинет кижигүнери болза, лейборист чазактын мурнундагы ажил-херектерин өөренип көрүп турганнар.

«Дейли уоркер» солунун парламентте корреспондентизн бо дугайында мында деп бижип турар: «Кабинеттин бүгү кижигүнери оларнын америк ээлеринин Кореяда үлгедип турар чүдөлөрүнн дугайында чүдү-даа чугаалазынче Джонсонну албадакап турарлар. Джонсонга удур аякчыл болуп хире ында чүд хоойлу иштине бар бе, ону дилеп көөр дугайында кабинет кижигүнери боттарынын юристеринге айттышкын берген. Бичалза-даа ол оралдажышкынын мындагы чедир чедишкенин болбайн турар. Моника Фелтон Кореяга чораш чанып келгеш, Корея дугайында шынныг чүдүлөр чугаалаарга, ону суд талазы-биле истерп сүрерин парламент кижигүнери консерваторлар негеп турар үеде кабинет кижигүнери болза, лейборист чазактын мурнундагы ажил-херектерин өөренип көрүп турганнар. Ам дээрзинде олар аякчылгы үндөзүнн тып ал шыдаваннар, бичалза-даа ол «дүрүрээзинни ша-

жычылан» чарлып алыр арга-биле олар херекти кончуг нарындадырынга белен болуп турарлар. Хьюлетт Джонсонга хемчег хүдөдирин чедип алыр сорулга-биле америк чатырлык бөлүктөр боттарынын талазындан базышкын кылдырып оралдажып турарлар; ылангыч «Дейли уоркер» болгаш «Дейли экспресс» солунар болза, христиан хүрээлеринн бүгү-делегей чөвүленин президентизи американ Карл Макинтайр англи корольке телеграмма чоруткан, оон-биле колдуунда-ла Джонсонга удур хемчеглер ал чорударын негеп турган деп дынадып турар.

Бичалза-даа Хьюлетт Джонсонун Кыдаттан эжелелген, американнарнын бактериологтуг чепсекти аякчылп турганынын бүзүредилгелери дыка шын болган бүзүрениң чүдүлөр болгон, оон учурунда англи эрге-чагыргалар ол фактыларын моон сонгаар сайгарып көөрү болдунас чүдү-дур деп бойай бергенер, чүге дээрге, ол фактылар улам тодарай берзе англи эрге-чагыргаларнын америк эвилелдеринге согуу болур. Рейтер агенттелинин дывадып турарын эзугаар алырга, июль 15-те Кентерберн дуганынн тергилекчи Хьюлетт Джонсонун херезн истерп хынаар тускай трибунал тургузар дугайында парламентке киирп келген саналды чазак хүдөөп албайн барган. (СЭТА).

Кореяда тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынын чапсарлашкын кылган соонда катап эгелээр

ПЕКИН. Сивьхуа агиттелинин корреспондентизинн дамчтыканы болза: «Бо хун Корей болгаш Кыдаттын талазындан чарлатынган санал эзугаар болган дерт хүннер-

нин часпарынн сөөлүнде төлөөлөр, Кореяда чорутууп турар тайбынчыдылга дугайында чугаалажышкынын хаалгыг хуралын катап эгелээр. (СЭТА).

Кореяда болушкуннар

Кореянын Улустуң армиязынын Кол командьлалынын дывады

ПХЕНЬЯН. Корей Улус-Демократтыг Республиканын Улустуң армиязынын Кол командьлалынын июль 22-де меделеп турары болза:

«Эрткен хүннүн дургузунда бүгү фронттарга бистин шийткервиас камгалалдын тулчушкуннарын чорудуп турган. Ангы-ангы участоктарга дайыннын дайынны разветка-

чы отрядтарынн атакаларын сйтур шапкан. Бо хун эниттик кезектер болган дайыннын самолёттарын келеп алар адыгы-аччылар Вонсин районну бомбалашкыга таварыштырып турган дайыннын ийи самолёттарын дүжүр аткан. (СЭТА).

СПОРТ

Шийтпирлик ужуражылга

Июль 20-де Кызылдын совет Тыванын беш чыл оку атыг стадионуна Динамо (Кызыл) бистин Чаа-Хөл командаларынн аразынга футбол талазы-биле областың бирги чери дээр шийтпирлик оюн болган.

«Эрткен күннүн дургузунда бүгү фронттарга бистин шийткервиас камгалалдын тулчушкуннарын чорудуп турган. Ангы-ангы участоктарга дайыннын дайынны разветка-чы отрядтарынн атакаларын сйтур шапкан. Бо хун эниттик кезектер болган дайыннын самолёттарын келеп алар адыгы-аччылар Вонсин районну бомбалашкыга таварыштырып турган дайыннын ийи самолёттарын дүжүр аткан. (СЭТА).

«Оюнчү эгелээринн ик ак мурнува көрүчүлөр стадионун бүгү олууттарын долдурушкан. Областың ийи эң шырак командаларынн аразында ол солун оюну четикпей манап олурганнар. 19 шак турда судьянын медеэзи адерге, ийи командалар стадионун шөлдүчө үнүп келген. Көрүчүлөр оларга изни-биле байрлап турган. Шөлгө үе манажып келгеш динамочулар алдыларга байр чедирген, оларга үш бөкпек чекертерин тудусканнар. Оюну шөлдүчө ээлери—динамочулар эгелээр. Оюну эгелээр доран халлажылар дүрген болгаш оон тевикшикнер-биле бөмбүктү чаа-хөлчүлөрдүн эжиниче чоокшудула бээрге, солгай талазы кыдыда турган Хабибулин бөмбүктү бажы-биле аалчыларнын эжиниче киргеш, санны бир дугаарында аякчыл.

«Оюнчү эгелээринн ик ак мурнува көрүчүлөр стадионун бүгү олууттарын долдурушкан. Областың ийи эң шырак командаларынн аразында ол солун оюну четикпей манап олурганнар. 19 шак турда судьянын медеэзи адерге, ийи командалар стадионун шөлдүчө үнүп келген. Көрүчүлөр оларга изни-биле байрлап турган. Шөлгө үе манажып келгеш динамочулар алдыларга байр чедирген, оларга үш бөкпек чекертерин тудусканнар. Оюну шөлдүчө ээлери—динамочулар эгелээр. Оюну эгелээр доран халлажылар дүрген болгаш оон тевикшикнер-биле бөмбүктү чаа-хөлчүлөрдүн эжиниче чоокшудула бээрге, солгай талазы кыдыда турган Хабибулин бөмбүктү бажы-биле аалчыларнын эжиниче киргеш, санны бир дугаарында аякчыл.

Динамочулар оюнчү темпизин минута бүрүзүнде дүргеделип, удур талазын эжиниче удай-удай чедишкенин атакаларын чорудуп турганар. Оюнуң бирги чартынын 30 минуталарынн дургузунда динамочулар аалчыларнын

«Оюнчү эгелээринн ик ак мурнува көрүчүлөр стадионун бүгү олууттарын долдурушкан. Областың ийи эң шырак командаларынн аразында ол солун оюну четикпей манап олурганнар. 19 шак турда судьянын медеэзи адерге, ийи командалар стадионун шөлдүчө үнүп келген. Көрүчүлөр оларга изни-биле байрлап турган. Шөлгө үе манажып келгеш динамочулар алдыларга байр чедирген, оларга үш бөкпек чекертерин тудусканнар. Оюну шөлдүчө ээлери—динамочулар эгелээр. Оюну эгелээр доран халлажылар дүрген болгаш оон тевикшикнер-биле бөмбүктү чаа-хөлчүлөрдүн эжиниче чоокшудула бээрге, солгай талазы кыдыда турган Хабибулин бөмбүктү бажы-биле аалчыларнын эжиниче киргеш, санны бир дугаарында аякчыл.

Бүгү-делегейнн XV олимпия оюннарында

ХЕЛЬСИНКИ. Июль 18-те бүгү-делегейнн олимпия комитетинн конгресси Хельсинки хоорайга болдун аякчыл ургузүлөп турган. Ол конгрессе Германияныг Демократтыг Республиканын комитетинн кижигүчүгө хүдөөп алыр дугайында айтырыгы чугаалашкан.

Олимпия маргыладаларында гимнастика талазы-биле изни-бүрү 29 чурттарынн спортеменнери каршып турар. Бүгү гимнастарынн өзү башкы чарып каан. Совет Эвилелинн гимнастары Швейцариянын, Югославиянын, Финляндиянын, Япониянын, Кубаның, Франциянын болгаш Швециянын бөдүлгө каршы турарлар.

ССРЭ-нин төлөөчизи Н. Н. Романовтун айттып чугаалазы болза, Германиянын Демократтыг Республикасында олимпия комитетинн кижигүчү боурунча бүгү эргелери болгаш барынаазалар бар деп айттыкан.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Бүгү-делегейнн олимпия комитетинн кол секретары Майер бо хүн парлада конференциязынга бүгү-делегейнн олимпия комитетинн конгресси канды-даа шийтирпн хүдөөп албаан деп меделеди кылган.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

ХЕЛЬСИНКИ. Бо хүн, июль 18-те бүгү-делегейнн чик атлетика федерациязынн конгресси Хельсинкиге айттыган. Финляндия чазактын даасканы эзугаар конгресси премьер-министр Урхо Кекконен айткан, ол бо мурнунда 19 чыл дургузунда Финляндиянын спорт эвилелинн дарагы чораш.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

ХЕЛЬСИНКИ. Хельсинкиге июль 18-те Бүгү-делегейнн хурези мөгелеринн конгресси аякчылган.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Хей чылдарда эвилелинн төлөөчизи чораш Виктор Симед (Финляндия) болдун ол абан хүдөөгезинде ам дүшкени болгаш ол дүжаалдыг кандитатуразыга федерациянын кол секретарынн ажилын аыг үеде кылпн турар Роберт Колоньну (Франция) солгутурун саналдаан, ол солгутунганда.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Федерациянн чаа кол секретарына Мишель Паскаль (Франция) солгутурган.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Федерациянн чаа солгутурган президиум кижигүнеринн составында ССРЭ-нин, АКШ-тын, Египеттин, Турциянын болгаш Финляндиянын төлөөччилери база бар болуп турар.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

ХЕЛЬСИНКИ. Июль 18-те олимпиянн шийтпир алышкынын маргыладалары баскетбол талазы-биле ургузүлөп турган.

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Бубанын командасы Бельгия командынн уткан (71:63). Венгриянн баскетболистер 47:44 саяга Грециянн командаларын тилгез. Италиянн баскетболистер Египеттин командасынга уттурган (62:66).

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

ХЕЛЬСИНКИ. Даарта өртөн Хельсинкиге совет эр кижилерден тургустунган гимнастарын баштайгы оюну эгелээр. (СЭТА).

«Согунарынын кезээки дугаарларынга бижип турары болза, бүгү-делегейнн олимпия оюннарынн чик атлетика талазы-биле кижигүчүлөрүнн саны 1052 киши болуп турар ийикле оон иштінде эр киши 854, херэженнер 98 киши болуп турар.

Харысгалгалык редакторунн оралакчызы Д. О. БЕГЗИ.